

beleef de natuur!

Bomen van het Natuur- Ontdekp pad

*Wandeling langs 20 karakteristieke bomen.
Tijdsduur ca. 30 minuten.*

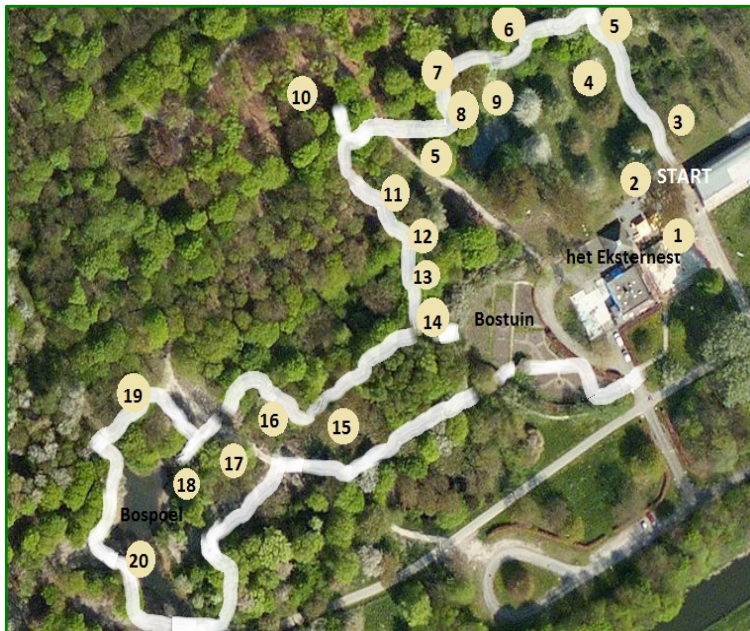
Startpunt: poort wandelpad, het Eksternest.

Het Natuur-Ontdekp pad is aangelegd door de vrijwilligers van IVN afdeling Almere. De Almeerse afdeling van het IVN is hier op deze locatie - meer dan 27 jaar geleden - ontstaan en voelt zich daarom nauw verbonden met het Vroege Vogelbos.

U wandelt in het **oudste bos van Almere**. Hier op deze plek is men in de jaren '70 van de vorige eeuw gestart met het inplanten van de eerste Almeerse bomen. Dat bos kreeg toen de toepasselijke naam **Beginbos**. Later is een deel van het Beginbos hernoemd in **Vroege Vogelbos**.

Langs het Natuur-Ontdekp pad staan mooie - en voor Almere al oude - karakteristieke bomen. In een rondwandeling kunnen die bekeken worden.

beleef de natuur!

Bomen van het Natuur- Ontdekkpad

De bomen staan langs de route van het Natuur-Ontdekkpad.

De nummers op de plattegrond hiernaast komen overeen met de nummering van de bladzijden in dit boekje.

Langs het hele pad geldt een opruimplicht voor hondenpoep !

Moseik

Quercus cerris

De Moseik (ook wel Turkse eik genoemd) komt van nature voor in West-Azië en Zuid-Europa. De Moseik groeit krachtiger dan de inheemse zomer- en wintereiken. Deze boom doet het goed op kalkhoudende grond

Karakteristiek zijn de geschubde napjes van de eikel; ze vormen een harige ring wat lijkt op mos, vandaar de naam Moseik. De moseik heeft een brede, koepelvormige kroon met opengaande takken.

Deze uitheemse eik krijgt eerder in de herfst zijn mooie rooie kleur dan de inheemse eiken. De rijping van de vruchten (eikels) vindt pas in het tweede jaar na de bevruchting van de bloemen plaats.

Tamme kastanje, *Castanea sativa*

De Tamme Kastanje groeit van nature in de landen rond de Middellandse Zee. Het zijn òf de Romeinen geweest of zelfs al de Kelten die deze boom naar West Europa hebben gebracht. De eetbaarheid van de vrucht zal hebben bijgedragen aan de verspreiding van deze boom.

De vruchten zijn grote bruine, leerachtige noten, met 2 of 3 tegelijk opgeborgen in de groene stekelige bolster. De rijpe noten zijn rauw eetbaar en gepoft echt lekker. De tamme kastanje houdt van een warm klimaat. In Nederland rijpen de vruchten daarom vaak niet goed af.

Gewone Es

Fraxinus excelsior

De es zien we vaak als één van de grootste bomen in Nederland langs wegen, in parken en houtwallen.

Opvallend zijn de rechte stammen, de zwarte dikke winterknoppen en de langwerpige, platte zaadomhulsels die in trossen als zogenaamde 'essensleutels' tijdens de winter aan de bomen blijven hangen.

De Es heeft een ronde of ovale kroon. De winterknoppen zijn opvallend fluwelig zwart. De purperrode bloempluimen verschijnen voordat de bladeren in de lente uitlopen.

Zoete Kers

Prunus avium

In parken en bossen in Almere zijn kersen aangeplant, zo ook hier in het Vroege Vogelbos.

Medio april vallen de kersenbomen vooral op door hun uitbundige witte bloeiwijze. De Zoete Kers wordt ook wel Boskers of boskriek genoemd. De Boskers is een inheemse wilde kersenboom.

Kersenbomen in het bos leveren een belangrijke bijdrage aan de natuurwaarden van het bos; het blad verteert snel en de bloemen en vruchten zijn belangrijk voor allerlei diersoorten.

Krimlinde

Tilia europea

De Krimlinde is een boom met overhangende takken en twijgen. De boombank is hier geplaatst onder deze mantel van takken. De boom bloeit in juni/juli met gele geurende bloemen.

De Krimlinde is minder gevoelig voor ziekte en plagen; de bladluizen die roetdauw (kleverige zwarte vloeistof) veroorzaken bezoeken deze boom veel minder dan andere linden. Het is daarom een linde die vaak in stedelijk gebied geplant wordt.

Deze linde en de vier Krimlinden verderop langs het pad zijn hier in 1988 geplant en zijn afkomstig uit Amsterdam Buitenveldert alwaar ze in de weg stonden voor de aanleg van de trambaan

Grauwe Abeel

Populus canescens

De Abeel behoort tot de wilgenfamilie en het populierengeslacht. In de Flevolandse polderbodem groeien ze enorm. Dat is aan dit exemplaar ook wel te zien; het is inmiddels een imposante verschijning geworden.

Het blad is dofgroen en de onderkant is grijsachtig behaard. De stam is beigekleurig en voorzien van strepen zwarte, typisch, ruitvormige vlekjes. Op de plekken aan de stam waar ooit takken zijn afgebroken of gezaagd verschijnen grote ogen.

Het is niet duidelijk of de Grauwe Abeel een kruising is van de Ratelpopulier en de Witte Abeel, of dat het een eigen soort betreft

Populier

Populus canadensis

Populieren komen we in Nederland overal tegen: in parken, bossen, langs snelwegen, op weilanden, rond boerderijen enz.

In het voorjaar scheiden de knoppen een kleverige stof af, de balsem. Deze verspreidt een zoete geur die vooral op warme windstille dagen goed te ruiken is.

Populier is een snel groeiende boom en daarom werden ze in de begintijd van Almere veel aangeplant; zo werd snel een 'groene jas' voor de bewoners gevormd. Het gebeurt zelden dat populieren oud mogen worden, ze worden overal – ook in Almere – na 30 jaar gekapt. Deze boom mag langer blijven staan.

Taxus

Taxus baccata

In dit deel van het bos staan een paar fraaie taxusbomen. De Taxus groeit in de jeugd traag. Door zijn donkergroene naalden maakt hij een wat sombere indruk.

Waarschijnlijk zijn dit de oudste en grootste taxusbomen van Almere. De Taxus doet het vooral goed op kalkrijke grond; dat zal de reden zijn dat deze boom het op de oude zeebodem zo goed doet.

Taxus kan eeuwen oud worden. Robin Hood zou zijn krachten ontleend hebben aan bogen gemaakt van taxushout. Voor mensen en veel ander zoogdieren zijn bijna alle delen van de plant giftig.

Els

Alnus incana

Elzen kunnen uitstekend tegen een vochtige omgeving en ze staan dan ook veel langs de waterkant of op moerassige grond.

De bloei is voor de bladgroei. De mannelijke katjes zijn langwerpig en hangen aan de tak, de vrouwelijke katjes zijn eivormig en staan min of meer rechtop. Na de bevruchting groeien de vrouwelijke katjes uit tot groene ribbelige kegeltjes, de elzenproppen.

De bladeren van de els worden gegeten door een blauw/zwart kevertje, het elzenhaantje.

Elzenhout is zacht hout en daarom niet duurzaam, behalve bij gebruik onder water; dan is het hout vrijwel onbeperkt houdbaar.

Veldesdoorn

Acer campestre

Ook wel Spaanse Aak genoemd, is de enige esdoornsoort die bij ons inheems is. In het wild leeft de veldesdoorn in bijna heel Europa.

De bladeren zijn kleiner dan die van de gewone esdoorn en hebben vijf stompe lobben. De bladeren van esdoorns krijgen in de herfst vaak prachtige kleuren. Op sommige jonge takken vormen zich kurklijsten

Rond de wilgencirkel staan een aantal mooi uitgegroeide veldesdoornbomen. Jonge veldesdoornstruiken kunnen goed gesnoeid worden en veldesdoorn wordt ook wel als haag aangeplant en geschoren.

Zomereik

Quercus robur

Links van het pad staat een fraaie zomereik. Hij maakt onderdeel uit van een rij eiken; de rij zie je rechts van het pad.

Eiken kunnen 500-800 jaar oud worden. Op sommige plaatsen in Europa zijn nog reusachtige oude eiken te vinden van meer dan 1000 jaar oud.

Eiken staan bekend om hun sterke en duurzame hout en zijn eeuwenlang belangrijk geweest voor de (houten) scheepsbouw. De eikels werden vroeger verzameld en als veevoer gebruikt.

De oude Germanen beschouwden de eik als heilig en hielden er hun vergaderingen onder.

Beuk

Fagus sylvatica

Deze beuk is in zijn jonge jaren scheef gewaaid en zo in de loop der jaren verder gegroeid. Hij wordt nu de scheve beuk genoemd en is daardoor een prima klim- en klauterobject.

De stam van een beuk is niet ruw maar glad en is dun waardoor de stam gevoelig is voor zonnebrand. De beuk zelf zorgt met zijn dichte bladerdak voor veel schaduw. Behalve in het voorjaar is er daardoor weinig tot geen onder begroeiing.

Beuken kunnen 200-300 jaar oud worden. De bladeren zijn glanzend groen en zijn zo gerangschikt, dat ze allemaal wat licht krijgen.

Meidoorn

Crataegus

De meidoorn heet niet voor niets zo; de struik of kleine boom bloeit overvloedig in mei en de takken zitten vol met doorns. Een meidoorn blijft klein; imposant in grootte zal deze boom nooit worden.

De meidoorn is echter van een verblindende schoonheid als hij in mei in bloei staat. In de herfst verkleurt het blad mooi rood, oranje en geel. In het najaar verschijnen rode bessen die door vogels worden gegeten

De meidoorn komt voor in weilanden en langs bosranden. In dit deel van het bos verdwijnt de meidoorn geleidelijk vanwege de schaduw.

Gewone Linde

Tilia vulgaris

De linde komt al meer dan 8.000 jaar in ons land voor. Vroeger werd de linde als heilige boom beschouwd. Er werd recht onder gesproken, er werd onder getrouwd en gefeest. Ook nu nog wordt de linde vaak als herdenkingsboom aangeplant.

Een linde bloeit eind juni met kleine geelwitte bloemtrosjes. De bloemen verspreiden een heerlijke zoete geur. Van gedroogde lindebloesem kan een rustgevende thee gezet worden. Lindehoning is bijzonder aromatisch en gezond.

Een aantal bomen rond deze linde zijn verwijderd zodat deze linde ruimte heeft om fors uit te groeien.

Walnoot

Juglans regia

Op deze locatie is een groepje walnootbomen aangeplant. De eerste tientallen jaren groeiden ze gezamenlijk op met andere boomsoorten maar nog niet zo lang geleden zijn de andere boomsoorten gekapt om meer ruimte te maken voor de walnoot. Een walnoot kan 600 jaar oud worden.

Het blad van de walnoot bezit een aromatische olie (juglandine) die muggen en vliegen op afstand houdt.

Aan de boom groeien ronde groene vruchten. Na het verwijderen van de groene buitenschil komt de bekende gerimpelde eetbare walnoot tevoorschijn.

Meerstammige Linde

Tilia

Het pad voert hier langs een meerstammige linde. Deze linde is waarschijnlijk in zijn jonge jaren meerdere keren platgeslagen door de wind en heeft zich daarna klaarblijkelijk telkens weer opnieuw opgericht. Daardoor lijkt het een groepje linden te zijn.

In werkelijkheid gaat het om twee linden. De meeste stammen behoren tot een en dezelfde boom. Alleen de meest linker stam is een afzonderlijke boom.

Dergelijk 'afwijkend groeigedrag' wordt vaak niet getolereerd. Voordat je het weet wordt de platgeslagen boom gauw verwijderd en vervangen door een nieuw keurig recht exemplaar. Gelukkig is dat hier niet gebeurd.

Hollandse Iep

Ulmus hollandica

De Hollandse Iep is een kruising tussen de Gladde Iep en de Ruwe Iep. Vroeger werd de Iep ook wel Olm genoemd.

De Iep verkleurt in het voorjaar; vroeg in het voorjaar komt de boom in bloei en de bloeiwijze rijpt af tot een vleugelnootje die eerst groen kleurt. De boom kleurt dan lichtgroen. Later kleuren de vleugelnootjes bruin waardoor de boom een bruine uitstraling krijgt. Pas daarna volgt het groene bladerdak.

Iepen komen al heel lang in Europa voor, totdat begin 1900 de eerste golf van de iepziekte uitbrak. De tweede golf rond 1970 heeft grote sterfte onder de Iepen teweeg gebracht.

Haagbeuk

Carpinus betulus

De Haagbeuk is geen beuk maar is verwant aan de berk. Het blad is ovaalvormig en heeft een dubbel gezaagde rand, een hartvormige voet en een toegespitste top.

De Haagbeuk is waardplant voor de meikever en voor een groot aantal (nacht) vlinders. De boom is inheems in Nederland en komt in het wild in heel wat bos-bestanden voor.

De vruchten bestaan uit driehoekige geribte nootjes met drielobbige schutbladen in trossen van 8 paar. Haagbeuken worden pas na een jaar of twintig vruchtbaar.

Gewone Esdoorn

Acer pseudoplatanus

De esdoorn is een ecologisch waardevolle boom. De boom produceert in het voorjaar een grote hoeveelheid nectar die voor alle insecten makkelijk te bereiken is.

De bladeren zijn handlobbig met 3, 5 of 7 toegespitste, grof getande lobben. Ze zijn donkergroen en aan de onderkant blauwachtig groen of roodachtig. Op de bladeren groeit vaak een kleine zwam die typische zwarte vlekken op de bladeren veroorzaakt. Als het blad afgevallen is groeit uit deze vlekken minuscule paddenstoeltjes.

De vruchten bestaan uit de kenmerkende vleugelnootjes die twee aan twee aan elkaar zitten.

Sleedoorn

Prunus spinosa

De sleedoorn is een struik die zich rijkelijk vertakt en een dichte struwelen opleveren. De struik heeft takdoorns, waarbij de twijg in een scherpe punt eindigt en tot doorn is geworden.

In een koud, helder voorjaar bloeit de sneeuw witte bloesem spectaculair; in kwakkelende lentes valt de bloei minder op omdat de bladeren dan al tussen de bloemen verschijnen.

In de late herfst verschijnen de blauwe vruchten die lijken op kleine pruimen. De sleedoornbessen zijn niet bestemd voor rauwe consumptie maar zijn wel te verwerken in bijvoorbeeld jam.

Het Eksternest

is een gebouw met geschiedenis; in de jaren '70 was het een **werkschuur** van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders. Vóórdat er sprake was van een Flevolandse provincie of Almeerse gemeente zorgde de Rijksdienst voor de inrichting van het nieuwe land. De allereerste bomenplanters van Almere hadden hier hun kantoor en werkschuur.

In de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw was in het Eksternest het gemeentelijke **NME-centrum** gevestigd. Later is het NME centrum verhuisd naar de Kemphaan.

Tegenwoordig is zorgorganisatie Triade gehuisvest in het Eksternest waarin ze een **Theehuis met buitenterras en zaalhuur** exploiteert. De omgeving van het Eksternest is een kleinschalige groene ontmoetingsplek geworden aan de rand van Almere Haven. U vindt hier tevens een picknickweide, een kleine speeltuin, de fraai vormgegeven IVN Bostuin, het Natuur-Ontdekp pad, diverse wandelpaden in het bos, een tweetal poelen en de unieke **schaapskooi** van Stad & Natuur Almere.

www.eksternest.nl

"Bomen van het Natuur-Ontdekp pad" is een uitgave van IVN Almere, augustus 2013.

Prijs € 2,50. Met de aankoop van dit boekje steunt u IVN Almere

IVN Almere is een vereniging van vrijwilligers die activiteiten organiseert in de natuur.

IVN maakt voor haar activiteiten dankbaar gebruik van de locaties van Stad & Natuur. Onze vaste stek is de schaapskooi in het Vroege Vogelbos en het gebouw van Stad & Natuur op stadslandgoed de Kemphaan.

website: **www.ivnalmere.nl**

e-mail: **info@ivnalmere.nl**

Het Natuur-Ontdekp pad is een initiatief van IVN Almere en komt mede tot stand dankzij samenwerking met Stad & Natuur en Het Eksternest

beleef de natuur!

STAD &
NATUUR
ALMERE

eerlijk gemaakt

Het Eksternest

theehuis & catering
vergaderen & events

In de natuur zijn nu eenmaal kriebelende of stekende beestjes, natte of droge ondergrond, zwiepende en vallende takken, wortelende bomen etc. een normaal verschijnsel. Enige oplettendheid in een natuurlijke omgeving is vereist.

IVN kan niet aansprakelijk worden gehouden voor schade of letsel bij gebruik van het pad.